

Život mé babičky

Druhé pokolení

Moje babička, Marie, se narodila v únoru 1879 jako poslední dcera Šimona a Barušky Langů. Dívka černovlasá, černooká, hezká po mamince, všichni se kolem ní točili, zkrátka mazánek.

Roku 1899 se vdala do Vejprnic, za pana Františka Bittengla, truhláře. Jeho rodiče měli ve Vejprnicích vlastní chalupu s malým hospodářstvím. Patřila jim ještě stodola, chlév a dvě krávy.

V únoru se konala svatba a novomanželé poté zůstali bydlet ve Vejprnicích. V červenci se jim narodil syn Josef, který se stal miláčkem vejprnické babičky. V prosinci 1900 přišla na svět dcera Baruška a v lednu 1903 se jim narodil druhý syn František.

Tři děti v rychlém sledu, to se vejprnické tchyni moc nelíbilo.

Brzy po Františkově narození zemřel jeho děda (v 60 letech), a tchyně se tak stala hlavou rodiny. Nic se jí na Mařence, mé babičce, nelíbilo. Všechno prý dělala špatně, prostě jí život znepríjemňovala. Mařence se po Tlučné moc stýskalo. A tak jednoho dne se Mařenka sebrala a odešla se svým mužem do Tlučné ke svým rodičům, ač obtěžkána čtvrtým dítětem.

Prababička Bittenglová (vejprnická) nechtěla zůstat sama, a tak si nechala miláčka prvorozeného Josífka u sebe. Mamince Mařence, mé babičce, se po malém čtyřletém synkovi moc stýskalo. Nemohla pochopit, proč jí ho tchyně vzala a nechce jí ho vrátit. Ani svému synovi Františkovi ho nedala. Babička prosila tchyni o vydání syna, ale ta to stále tvrdě odmítala.

Teprve po dlouhé době, to už Josífkovi Bittenglovi bylo 14 let, ho babička z Vejprnic po nátlaku syna a snachy vrátila rodičům do Tlučné.

Moje babička s dědečkem (František a Marie Bittenglovi) žili u Šimona a Barušky Langů, mého pradědečka a prababičky, kteří jim po nějakém čase chalupu (č. p. 64) přenechali.

Zanedlouho se jim narodil další syn. Maminka si přála Vašíka a připomínala to i kmotrům. Převeliké však bylo její překvapení, když kmotr s kmotrou po návratu z vejprnického kostela vesele oznámili, že domů přinášejí malého Matýje. Dlouho nikdo ho tímto jménem nevolal, říkalo se mu „chlapec“. Ani jemu se jméno Matýsek nelíbilo a jako dospělý se rozhodl nechat se překřtít na Jaroslava.

Můj dědeček František Bittengl si v Tlučné rychle zvykl a zaníceně pracoval v místním dělnickém hnutí. Jeho žena Marie, moje babička, se s dědečkem zlobila, že je samá funkce: u hasičů, v kempeličce, na obecním úřadu, v sociální demokracii, zkrátka podle mé babičky všude. Velice mu záleželo na tom, aby Tlučná vzkvétala, jak často říkával.

Dědeček byl chytrý člověk. Již pan řídící učitel ve Vejprnicích nabádal rodiče, aby ho dali na studia do Plzně, jenže oni tolik finančních prostředků neměli. Z dědečka se stal zručný truhlář a velký pokrokař. Po Matýskovi spatřila světlo světa Mařenka. Krásná černovlasá, černooká, všemi obdivovaná Mařenka. Sousedky říkaly mé babičce, aby s ní šla někam na výstavu, že tak prý se to v cizině dělá. Jenže to asi zakřikly. Když Mařence začaly růst zoubky, zemřela. Po ní se narodila ještě jedna Mařenka, ale ta, bohužel, také asi po půl roce odešla do nebe.

V srpnu 1910 se narodila Božena. Po ní přišla na svět 6. Února 1913 další Mařenka, moje maminka. Posledním dítětem mých prarodičů byla v roce 1915 jejich dcera Anna.

Konečně trochu klidu, říkala si babička, když děti vyrůstaly a mohly jí pomáhat. Jenže klidu se nedočkala. Nadešla zlá léta první světové války. Potravin v době válečné bylo pořád méně.

Pak už byly základní potraviny na lístky a to stačilo jen tak na přežití. Byl nedostatek šatstva a obuvi. Oblečení se všelijak přešívalo, na díry v oblečení se našívaly záplaty. Boty se opravovaly doma, švec je odmítal opravit, protože ty se mu většinou při opravě rozpadaly na podrážce i na svršku. Chodilo se v dřevákách, ba dokonce se doma boty vyráběly z dřevěných podrážek a hadrových svršků. Takové bída se moje babička moc bála, ale její děti bídou netrpěly, jen chodily trošku záplatované, ale vždy čisté.

Denně docházely do školy, učily se pilně, na což babička přísně dohlížela.

Babička byla v jednom kole od rána do večera. Když se děti probudily, babička měla již připravenou snídani pro všechny, byla stále upravená a čistounká. Její děti se nepamatovaly, že by si přes den sedla. Prala, žehlila, zašívala, přešívala, svetry párala a „štrikovala“ (pletla na jehlicích) nové.

Z válečné bídy a hladu onemocnělo mnoho dětí. V obci řádila „španělská chřipka“, těžká nemoc, na kterou se hodně umíralo. Zemřeli na ni čtyři starší kluci, jeden z nich z našeho rodu Langů. Na vojnu rukovali už i mladí muži a babička se moc strachovala, aby jí neodvedli nejstaršího Josefa.

Roku 1918 skončila hrozná světová válka. Děti ji přežily v klidu díky obětavosti rodičů.

Po válce život v Tlučné rychle mířil k lepšímu. Dědeček byl významným členem strany sociálně demokratické, která vyhrávala v obci všechny volby. Obec opravdu vzkvétala, jak často dědeček říkal, a bylo to také tím, že sociální demokraté se o všem důležitém pro obec vždycky dohodli s opozicí ostatních politických stran. Pro dobro obce pracovali pak všichni občané společně a bez hádek.

Všichni tři synové se, po příkladu svého otce, mého dědečka, pilně zapojili do života v obci. Nemohli přece stát stranou.

Nejstarší syn babiččin, Josef, můj strýc, hned po válce v r. 1919 narukoval na vojnu do Podkarpatské Rusi, kde prý ještě divoce žili vlci a medvědi. Josef se po návratu z vojny vyučil ve „Škodovce“ v Plzni soustružníkem a dotáhl to až na mistra.

V obci se zapojil do Divadelního ochotnického sboru jako herec.

To mu ale nestačilo, a tak se začal připravovat v kurzech na režiséra. I to zvládl perfektně. Není tedy divu, že byl r. 1935 na republikové konferenci ochotníků v Praze zvolen prvním místostarostou.

Druhý babiččin syn, František, se také vyučil ve Škodových závodech v Plzni, ale zámečníkem. Byl nesmírně zručný a měl vzornou dílnu, kterou jsme jako kluci obdivovali. Sousedům ze širokého okolí opravoval kdeco. Bavil ho sport, hlavně kopaná. Sokolové i jednotáři tvrdě nenáviděli tuhle novotu. V přednáškách pro cvičence nabádali své členy, aby se této činnosti vyhýbali. I pokrokový starosta obce prohlásil, že dokud on bude starostou, v obci žádní „kopálisti“ nebudou. „Kopálisti“ hráli na různých místech v okolních obcích, neboť doma byli bez hřiště. Vše si museli sami koupit a ke hraní do okolních obcí chodili pěšky. A tak strýc Frantík s bratrem Jardou a kamarády založili roku 1922 fotbalový klub SK Tlučná. Klubovými barvami se staly modrá a bílá.

Třetí babiččin syn, můj strýc Jaroslav, se vyučil v tlučenském konsumním družstvu Volnost. Chtěl být obchodníkem, to ho moc bavilo. Ve volném čase pomáhal Frantíkovi s organizací při zakládání fotbalového klubu a také ho s bráchou a kamarády hrál. Oženil se se slečnou Lenkou, městskou dívkou, milou a hodnou. Odstěhoval se za ní do Plzně a otevřel si proti Divadlu J. K. Tyla na rohu moderní bufet. Bylo tam stále plno, protože výběr sýrů, uzenin, obložených chlebiček a cukrářských výrobků neměl v Plzni obdoby. Později si otevřel na Klatovské třídě velký moderní obchod s potravinami a drogerií. Stal se předsedou Sdružení obchodníků a poradcem ministra obchodu.

V r. 1948 mu komunisté prodejnu sebrali a těsně před nástupem do funkce obchodního tajemníka na velvyslanectví v Paříži byl z nevedených důvodů zatčen a uvězněn. Do konce života potom pracoval v plzeňském Kovošrotu, protože na jinou práci ho komunisté nepustili.

Nejstarší Barušku si vzal hospodář Randa. Baruška vychovávala čtyři děti a těžce pracovala na polích. Boženu si vzal Jaromír Beran, dlouholetý předseda MNV.

Teta mu zajišťovala zázemí natolik, že Jaromír mohl svoji funkci vykonávat bez dalších starostí.

Mařenku, moji maminku, si vzal Josef Pittr, později řidič a strojník na Krimichu.

Annu si vzal František Sinkule a oba pak správcovali v jedné z hornických „svobodáren“ na sídlišti.

Dědu Františka jsem znal jen krátce, protože zemřel, když jsem byl ještě malý klučina. Když nám o něm maminka vyprávěla, vždy nám připomínala, co všechno dobrého děda pro Tlučnou vykonal. A babička do smrti nedala na Tlučnou dopustit.

Životních strastí se nezbavila ani v pozdějším věku. Přežila první světovou válku a zanedlouho musela překonávat i tu druhou. Marně babičku přesvědčovali, aby chodila při náletech do krytu. Říkala, že prý byla celý život hodná, a tak ji Pán Bůh ochrání. Jednou ale přiběhla do krytu s kovovým umyvadlem na hlavě. Všichni se pousmáli, ale babička řekla, že ji tahle helma zachránila, protože do umyvadla jí prý vlétla kovová střepina. V krytu bylo najednou veselo, jenže babička ukázala na čerstvě odloupený email. Po náletu se pak na uvedeném místě střepina opravdu našla.

Babičku si pamatuji jako milou a přjemnou ženu, podle které mohla Božena Němcová klidně napsat svoji Babičku.

Na všechny neduhy znala přírodní léčiva. Znala kdejakou rostlinku a hned nám říkala, že sušené květy lípy jsou na kašel a průdušky, či vlaštovičník že má léčivou šťávu na vypalování bradavic, že list z jitrocele zastaví krvácení apod. Její hlavní pořekadlo o přírodním léčení bylo: „Před heřmánkem smekni, před bezem černým klekni.“

Babička zemřela v 72 letech a všichni říkali, že se dožila spravedlivě hodně vysokého věku.

Motto: Život je krásný, i když někdy nestojí ani za zlámanou grešlí.